Վահան Թոթովենց

Նոր Բյուզանդիոն

6

Գ. ԲԵՌՆԱԿԻՐ. Մի հակ մնաց, տեր իմ:

ՀԱԶԻ ՉԵԼԵԲԻ. Շուտ արե՛ք և վերջացրե՛ք: (Բեռնակիրները դուրս: Նազիրին) Այնուամենայնիվ, առանց տրկղներից մեկնումեկը բանալու չենք տանի:

ՆԱԶԻՐ. Կարիք չկա:

ՀԱԶԻ ՉԵԼԵԲԻ. Կարող է պատահել, որ մեր իմաստությունն են փորձում, տեր իմ:

ՆԱԶԻՐ. Հա՞, այդպե՞ս:

ՀԱԶԻ ՉԵԼԵԲԻ. Կարող է պատահել, տեր իմ:

ՆԱԶԻՐ. Բանալուց և ստուգելուց ոչ մի վնաս:

ՀԱԶԻ ՉԵԼԵԲԻ. Այո:

Բեռնակիրները բերում են մի մեծ հակ և դարսում ես մաքսատան մեջ:

Ա. ԲԵՌՆԱԿԻՐ. Նավը դատարկվեց, տեր իմ:

ՀԱԶԻ ՉԵԼԵԲԻ. Շատ լավ: (Կարգադրիչին) Փակեցե՛ք մեծ դուռը:

ԿԱՐԳԱԴՐԻՉ. (Փակում է դուռը, դադրում է աղմուկը, և ամբողջ մաքսատունը մթնում:)

ՀԱՋԻ ՉԵԼԵԲԻ. Մի մոմ վառեցե՛ք:

ԿԱՐԳԱԴՐԻՉ. (Վառում է մոմը:)

ՀԱՋԻ ՉԵԼԵԲԻ. Բացե՛ք այս արկղը:

Բ. ԲԵՌՆԱԿԻՐ. (Աքցանը առնելով՝ բաց է անում մի արկղ:)

ՀԱՋԻ ՉԵԼԵԲԻ. Զգույշ, արկղը չկոտրես: (Իր ձեռքով խառնում է մեջը և դուրս բերում ոսկիներ) Ահավասիկ օսմանյան կեղծ ոսկիներ, տեր իմ:

ՆԱՋԻՐ. Տեսնում եմ:

ՀԱՋԻ ՉԵԼԵԲԻ. Փակեցե՛ք արկղը, շալակեցե՛ք և հետևեցեք մեզ:

Գ. ԲԵՌՆԱԿԻՐ. (Մեխում է արկղի կափարիչը:)

ՀԱՋԻ ՉԵԼԵԲԻ. (Կարգադրիչին) Դուք այստեղ մնացե՛ք: Ոչ մի ապրանք դուրս չտալ՝ մինչև իմ վերադարձը: Լսո՞ւմ եք:

ԿԱՐԳԱԴՐԻՉ. (Խոնարհվելով) Թե՛ լսում եմ և թե՛ հասկանում, տեր իմ:

ՆԱՋԻՐ. (Ոտի է կանգնում և գնում է դեպի մեծ դուռը:)

ՀԱՋԻ ՉԵԼԵԲԻ. Այս դռնից, տեր իմ:

Հաջի Չելեբի, նազիրը և բեռնակիրներ՝ արկղները շալակած, գնում են դուրս աջ դռնով:

ԿԱՐԳԱԴՐԻՉ. (Մոմը ձեռքին՝ կանգնած տեղում մնում է մեխված և շվարած:)

ՀԱՋԻ ՉԵԼԵԲԻ. (Ետ գալով) Ես քեզ ազատեցի մի վտանգավոր արարքից. պահի՛ր ոսկիները մոտդ և ուրիշ առթիվ ոսկիները թող չշլացնեն քեզ այդպիսի

վտանգավոր խոստումներ տալու: Երիտասարդ ես և հանդուգն, բայց այդ բոլորը անարժեք և անուժ են իմաստության առաջ: (Դուրս:)

ԿԱՐԳԱԴՐԻՉ. (Երկար կանգնելուց հետո՝ փչում է մոմը, գնում, բաց է անում մաքսատան մեծ դուռը, լուսավորում է մաքսատունը: Նավը հեռացել է քարափից, ցանցառ երթևեկ քարափի վրա:)

ՄԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ. (Ներս մտնելով) Կարո՞ղ եմ իմ ապրանքը տանել իսկույն ևեթ:

ԿԱՐԳԱԴՐԻՉ. Ո՛չ: Վերատեսուչը պետք է վերադառնա, ապա:

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ. Ա՛յ քեզ բան: Իսկ իմ ապրանքը ուշ ստանալուս և վնաս կրելուս պատասխանատուն ո՞վ է լինելու:

ԿԱՐԳԱԴՐԻՉ. Ոչ ոք: Այդպես է վերատեսչի հրամանը:

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ. Վերջապես պետք է հասկանալ խնդիրը:

ԿԱՐԳԱԴՐԻՉ. Ուրիշ բաներ ունեմ մտածելու, ավելի կարևոր, քան քո գործը: Հեռացի՛ր այստեղից:

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ. Մի նեղանաք: Ասացեք խնդրեմ, ե՞րբ է վերադառնալու վերատեսուչը, ո՞ւր է գնացել:

ԿԱՐԳԱԴՐԻՉ. Չեմ իմանում:

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ. (Գլուխը երերցնելով՝ դուրս:)

ԿԱՐԳԱԴՐԻՉ. (Երթևեկում և ջղային դրության մեջ:)

ԻՍԽԵԼ. (Աճապարանքով ներս) Ասացեք, ամեն ինչ ճիշտ ասացեք, միայն շուտ ասացեք. ի՞նչ պատահեց, ո՞ւր մնացին արկղները:

ԿԱՐԳԱԴՐԻՉ. Վերատեսուչը և նազիրը բռնեցին ապրանքները:

ԻՍԽԵԼ. Աղետավոր է դա, մահվան չափ ծանր է այդ լուրը: Կորած եմ, կորած եմ, կորած եմ:

ԿԱՐԳԱԴՐԻՉ. Ուրիշ ոչ մի հնար չկար: Նրանք իմանում էին արկղների գալու մասին:

ԻՍԽԵԼ. Հատկապես դրա համար էին եկել:

ԿԱՐԳԱԴՐԻՉ. Այո, բացարձակապես դրա համար էին եկել:

ԻՍԽԵԼ. Բացի՞ն արկղները:

ԿԱՐԳԱԴՐԻՉ. Միայն մեկը,

ԻՍԽԵԼ. Ի՞նչ գտան մեջը:

ԿԱՐԳԱԴՐԻՉ. Այն, ինչ դուք ակնկալում էիք:

ԻՍԽԵԼ. Ոսկի՞, այո՞:

ԿԱՐԳԱԴՐԻՉ. Կեղծ ոսկիներ:

ԻՍԽԵԼ. Եթե ես վստահ չլինեի քո վրա, երիտասարդ, տարբեր միջոցներ կձեռնարկեի:

ԿԱՐԳԱԴՐԻՉ. Ոչ մի տարբեր միջոց չկար: Նրանք իմացել էին արկղների գալու մասին՝ գալուց առաջ, նրանք հսկիչ էին նշանակել նավի վրա, իսկ իրենք էլ ներս եկան, քննեցին բոլոր ապրանքները և բռնեցին քո արկղները:

ԻՍԽԵԼ. Դու հիմար ես: Կկաշառեի նավապետին, և առանց արկղները դուրս հանելու նավից՝ ետ կտաներ:

ԿԱՐԳ՛ԱԴՐԻՉ . Դա կարելի էր: (Լռություն) Իսկապես որ դա կարելի էր:

ԻՍԽԵԼ. Քո մոտ մարդ ուղարկեցի, որ դուրս գայիր, ինչո՞ւ չեկար:

ԿԱՐԳԱԴՐԻՉ. Վերատեսուչը արգելեց ինձ դուրս գալ մաքսատնից:

ԻՍԽԵԼ. Ասացեք խնդրեմ, ո՞ւր տարան արկղները:

ԿԱՐԳԱԴՐԻՉ. Այդ մասին ոչինչ չգիտեմ:

ԻՍԽԵԼ. (Զայրացած) Կաշառակերությունն էլ իր առաքինի և բարոյական կողմերն ունի, բարեկամս, ինձանից կաշառք ես կերել և պարտավոր ես գեթ մի քիչ օրենքից և պատվերներից դուրս գալու առաքինություն ունենալ: Ո՞ւր տարան իմ արկղները:

ԿԱՐԳԱԴՐԻՉ . Ճշմարիտ եմ ասում: Ոչինչ չգիտեմ:

ԻՍԽԵԼ. (Աչքերը չռում է կիսախելագար վիճակում և հանկարծ բղավում է) Ա՛, ապրում եմ իմ վերջին օրը, ապրում եմ իմ վերջին րոպեները: (Վազում է դուրս:)

ՎԱՐԱԳՈՒՅՐ

ՊԱՏԿԵՐ

Դահլիճ սուլթանական սարայում

ՄԻ ԾԵՐՈՒՆԻ ՆԵՐՔԻՆԻ. (Մի ուրիշ երիտասարդ ներքինու) Այսպես է կայսրության գործը, թագավորը չի իմանում, թե ինչ է կատարվում տերության ներքին կյանքում: Լսում է ուրիշներից, անում է ուրիշների ձեռքով:

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՆԵՐՔԻՆԻ. Փաշաներն ու վեզիրներն ասում են, որ թագավորը պատանի եղած ժամանակ շատ իմաստուն է եղել:

ԾԵՐՈՒՆԻ ՆԵՐՔԻՆԻ. Վեզիրներն ու փաշաները պոկում էին նրա պատանեկան թարմ ծաղիկները և հեքիաթներ էին հյուսում նրա իմաստության շուրջը: Այս հեքիաթները հիմա իրականություն են դառել: (Հեգնական ծիծաղ:)

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՆԵՐՔԻՆԻ. Աշխարհի մասին շատ բան գիտես, ծերունի:

ԾԵՐՈՒՆԻ ՆԵՐՔԻՆԻ. Աշխարհի մասին մի բան անհրաժեշտ է գիտենալ, մնացածը հեշտ է. պետք է գիտենալ, որ աշխարհը կանգնած է շողոքորթության, սուտի և փառասիրության այուների վրա. այս իմանալուց հետո՝ ամեն բան կիմանաս և ամեն գործում կլինես իմաստուն և հաղթական: Պետք է շողոքորթես իշխանավորներին, պետք է ստես ընկերոջդ և սողոսկես ավելի ու ավելի բարձր դիրքեր: Փողոցային հասարակ և տգետ մարդիկ այժմ նագիր և վեզիր են մեր սարայում այս երեք առաքինություններով: Մեր երկրորդ սենեկապետը հինգ տարի առաջ Ղալաթիայում պոռնկանոցի տեր էր, սողոսկեց մինչև արքունիքի դռները, և դու կտեսնես, որ մի օր նագիրներից մեկը կանհետանա, և սենեկապետը կդառնա նագիր:

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՆԵՐՔԻՆԻ. Զարմանալի է, որ այդ իմաստությամբ դեռևս ծառա ես արքունիքում:

ԾԵՐՈՒՆԻ ՆԵՐՔԻՆԻ. Մենք սևամորթ ենք, տղաս, այս բոլորը սպիտակամորթների համար է: Մեր պաշտոնը պետք է լինի ծառայել մեր ապուշ թագավորին և ապրել ինչքան սատանան է կամենում: Սևամորթ... դա արդեն ինքնին բնական անեծք է: Սևամորթը, այն երեք առաքինություններից բացի, պիտի ունենա և մի ուրիշ առաքինություն՝ դավադրել, իսկ դավադրելը կլինի միայն այն ժամանակ, երբ բոլոր սևամորթները միանան: Այդ միությունը չկա: Մեկ-մեկ ուզում եմ խեղդել թագավորին և մի քանի նագիրների, տապալել գահը, բայց թեկուզ սպիտակամորթ, մի հոգով ոչ մի բան ձեռք չի բերվի: Բաժանել են մեր ցեղի մի մասը զանազան երկրներում, իսկ մնացածն էլ ապրում է Աֆրիկայում՝ կիզիչ անապատներում: Ո՛ւհ, այնպես ցանկանում եմ դավադրել:

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՆԵՐՔԻՆԻ . Թագավորը, թագավորը...

ԾԵՐՈՒՆԻ ՆԵՐՔԻՆԻ. Աղոթենք մեր թագավորի արևշատության համար: (Երկուսն էլ խոնարհվում են:)

Մտնում են և արքունի արարողապետները:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Ի՞նչ լուր այսօր իմ կայսրության մայրաքաղաքի կյանքից:

ԱՐԱԲՈՂԱՊԵՏ. Մի խումբ հարբած մարդիկ աղմկելով անցել են այս առավոտ սարայի առջևից, բարեբախտաբար օգոստափառը քնած էր ծովահայաց ննջարանում: Ձերբակալված են աղմկողները:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Հրամայում եմ, որ աղմկողները իսկույն ևեթ գլխատվեն:

ԱՐԱԲՈՂԱՊԵՏ . Կկատարվի, տեր իմ: (Խոնարհվում է:)

ՍՈՒԼԹԱՆ. Ապա կարգագրի՛ր, արարողապետ, որ ձկնորսները առավոտները աղմուկ չբարձրացնեն ծովում, սարայի լուսամուտների տակ:

ԱՐԱԲՈՂԱՊԵՏ. Հրամայեցեք և կկատարվի իսկույն, օգոստափառ: (Լռություն:)

ՍՈՒԼԹԱՆ. Այսօր ի՞նչ օր է:

ԱՐԱԲՈՂԱՊԵՏ. Կիրակի է, տեր իմ:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Չեմ սիրում ես կիրակի օրը: Կիրակի օրերը ես անպայման վնաս եմ հասցնում մի իսլամի:

ԱՐԱԲՈՂԱՊԵՏ. Թող համբերատար լինի խանը ղազին և իսլամների խալիֆան:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Պիղծ և անպիտան օր է կիրակին:

ԱՐԱԲՈՂԱՊԵՏ. Քավ լիցի, որ մի որևէ իսլամ մտածի, թե խալիֆան հանցավոր կարող է լինել, բայց պետք է հաղթել, օգոստափառ, չար օրվա չար բերումներին:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Մարգարեի անունով երդվում եմ, որ չեմ խնայի և ամենահավատացյալ իսլամին, եթե նա գործել է իմ կայսրության շահերի դեմ:

ԱՐԱԲՈՂԱՊԵՏ. Իսլամը միայն փոքրիկ սխալներ կարող է գործել, հանցանք՝ երբեք:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Լսի՛ր:

ԱՐԱԲՈՂԱՊԵՏ. Լսում է միակ արքայի միակ ստրուկը, խանը ղազի:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Քո լեզուն շատ է բլբլում: Կկտրեմ:

ԱՐԱԲՈՂԱՊԵՏ. Ինչպես որ իմ տիրոջ կամքը կցանկանա իր ստրուկի համար: (Խոնարհվում է. լռություն:)

ՍՈՒԼԹԱՆ. Գտի՛ր ինձ համար մի վրացի հարճ: Դուր են գալիս ինձ այդ սևաչյա վրացուհիները:

ԱՐԱԲՈՂԱՊԵՏ. Պատրաստ է նա մարգարեի հաջորդի համար:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Այսօր ևեթ:

ԱՐԱԲՈՂԱՊԵՏ. Պատրաստ է, տեր իմ:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Չեմ ցանկանում կամազուրկներին: Կամազուրկները ինձ ձանձրացնում են: Ուզում եմ դժվարահաճներին, հասկանո՞ւմ ես:

ԱՐԱԲՈՂԱՊԵՏ. Լսում է արքայի ստրուկը և կկատարի նրա փոքրագույն կամքը: (Լռություն:)

ՍՈՒԼԹԱՆ. Ի՞նչ լուրեր են պտտվում թագաժառանգի հիվանդության մասին:

ԱՐԱԲՈՂԱՊԵՏ. Աղոթում է ժողովուրդը նրա երկարակեցության համար:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Թագաժառանգի հիվանդության առթիվ մորթել տուր 500 ոչխար և բաժանել տուր աղքատներին, առանց կրոնի և ցեղի խտրության, 5 000 օխա հացով:

ԱՐԱԲՈՂԱՊԵՏ. Կկատարվի փադիշահի հրամանը: Բայց թող ների փադիշահը իր ամենախոնարհ ստրուկին, անհավատները իսլամի մատաղը չեն ուտի:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Ուտեն կամ չուտեն՝ մեկ է, բաժանել տուր, առանց ցեղի և կրոնի խտրության:

ԱՐԱՐՈՂԱՊԵՏ. Կկատարվի փադիշահի հրամանը:

Ա. ՍԵՆԵԿԱՊԵՏ. (Ներս մտնելով) Ելևմտից նազիրը և մաքսատան վերատեսուչը խնդրում են նորին օգոստափառ սուլթանից ունկնդրություն կայսերական շատ կարևոր և անհետաձգելի գործի համար:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Ելևմտից նազիրը և մաքսատան վերատեսո՞ւչը:

Ա. ՍԵՆԵԿԱՊԵՏ. Այո, փադիշահ, ելևմտից նազիրը և մաքսատան վերատեսուչը:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Երևի մի մաքսանենգություն կա: Հ՛ը, կատաղում եմ ես մաքսանենգների դեմ: Ասացի՞ն, թե ինչու՞ համար են ունկնդրություն խնդրում:

Ա. ՍԵՆԵԿԱՊԵՏ. Ոչ, փադիշահ, ասացին՝ կայսրության շատ կարևոր գործի համար:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Հրամայում եմ նրանց իմ ներկայության:

Ա. ՍԵՆԵԿԱՊԵՏ. (Դուրս:)

ՍՈՒԼԹԱՆ. Արարողապե՛տ, կատարի՛ր իմ պատվերները:

ԱՐԱՐՈՂԱՊԵՏ. (Խոնարհվելով քաշվում է դուրս:)

(Ներս են մտնում ելևմտից նազիրը, Հաջի Չելեբին և երեք խափշիկ ներքինիներ՝ արկղներ շայկած:)

ՍՈՒԼԹԱՆ. Նվերներ եք բերել և ասում եք՝ կայսրության շատ կարևոր գործով ունկնդրությո՞ւն եք խնդրում:

ՆԱԶԻՐ. Երանի թե նվերների համար մենք անհանգստություն ցանկանայինք նորին կայսերական վեհափառության:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Ապա ի՞նչ արկղներ են դրանք:

ՆԱԶԻՐ. Օսմանյան կեղծ ոսկիներ՝ կտրված արտասահմանում և բերված այստեղ այսօրվա նավով:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Երեք արկղ ոսկի և կե՞ղծ:

ՆԱԶԻՐ. Այո, տեր իմ:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Ո՛ւհ, զայրացնում են ինձ այս եվրոպացիները: Կամաց-կամաց նրանք իրենց քթերը խոթում են և մեր գանձի մեջ: Պետք է արգելել եվրոպացիների մուտքը օսմանյան կայսրության բոլոր սահմանների վրա:

ՆԱԶԻՐ. Եվրոպացիներ չեն, դժբախտաբար:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Ապա՞:

ՀԱԶԻ ՉԵԼԵԲԻ. Եվրոպացիների համար արքայի սուրը կտրուկ է, օգոստափառ, մեր երկրի հավատարիմներն են նորին վեհափառության կայսրության դավաճանները:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Չեմ հասկանում: Ուզում եք ասել, որ իմ կայսրության հպատակնե՞րն են արել այս բանը:

ՀԱԶԻ ՉԵԼԵԲԻ. Դժբախտաբար, այո, փադիշահ:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Ովքե՞ր են այդ սրիկաները:

ՆԱԶԻՐ. Օսմանյան կայսրության հավատարիմ ծառաներ:

ՀԱԶԻ ՉԵԼԵԲԻ. (Սկսում է արկղերբ բանալ) Բանանք արկղները, և թող իր աչքովը տեսնի օսմանյան կայսրության վեհապետը: (Բաց է անում արկղները:)

ՍՈՒԼԹԱՆ. (Կեղծ ոսկիները տեսնելուց հետո) Ո՞վքեր են այս սրիկաները, ասացե՛ք:

ՆԱԶԻՐ. Երկու հոգի են, օգոստափառ, մեկը՝ իսլամ, մյուսը՝ անհավատ:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Վերջապես ովքե՞ր են:

ՆԱԶԻՐ. Հալետ էֆենդին և Իսխելը:

ՍՈՒԼԹԱՆ. (Կատաղությունից երթևեկում է:)

ՆԱԶԻՐ. Երկուսն էլ հավասար հանցավորներ, տեր իմ:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Ինչպե՞ս եք հաստատում, որ նրանք են:

ՀԱԶԻ ՉԵԼԵԲԻ. Պոստատանը բռնված էր մի նամակ Հալետի ստորագրությամբ, որի մեջ գրում է Հալետը արտասահման՝ ուղարկել ոսկիները ոչ թե իր անունով, այլ Իսխելի անունով: Այսօրվա նավից դուրս բերված ապրանքների մեջ նագիրի հետ միասին բռնեցինք այս արկղները, և ինչպես տեսնում եք, նախ գրված է Հալետի անունով և ապա փոխված է Իսխելի անվան: Ոսկիները կտրված են Վիեննայում: Հալետի նամակի՝ պոստատան նագիրի ձեռքով վավերացված պատճենը կա: Ահավասիկ, օգոստափառ, այդ նամակը, կարող եք տեսնել անձամբ (նամակը երկարում է սուլթանին):

ՍՈՒԼԹԱՆ. (Նամակը խլելով՝ արագ կարդում է և ձգում գետնին) Հավատում եմ այս սրիկայության:

ՀԱԶԻ ՉԵԼԵԲԻ. (Առնում է գետնից նամակը և դնում ծոցը:)

ՍՈՒԼԹԱՆ. (Ներքինուն) Կանչի՛ր այստեղ առաջին սենեկապետին:

ՆԵՐՔԻՆԻ. (Խոնարհվելով՝ քաշվում է դուրս:)

ՍՈՒԼԹԱՆ. Պիտի պատժել այդ դավաճաններին:

ՆԱԶԻՐ. Պիտի պատժել, տեր իմ:

ՀԱԶԻ ՉԵԼԵԲԻ. Համաձայն օսմանյան արդարության:

Մտնում են Ա. Սենեկապետը և ներքինին:

Ա. ՍԵՆԵԿԱՊԵՏ. Թող հրամայի փադիշահը:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Կանչի՛ր այստեղ մեծ վեզիրին:

Ա. ՍԵՆԵԿԱՊԵՏ. (Խոնարհելով՝ քաշվում է:)

ՍՈՒԼԹԱՆ. Այս մաքսանենգներից ո՞վ է ամենածանր հանցավորը, նազիր:

ՆԱԶԻՐ. Հավասար հանցավոր են երկուսն էլ, փադիշահ:

ՀԱԶԻ ՉԵԼԵԲԻ. Աններելի հանցավորներ:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Կպատժեմ երկուսին էլ: Մաքսանենգները գոյություն չպետք է ունենան իմ կայսրության մեջ:

ՀԱԶԻ ՉԵԼԵԲԻ. Զարմանալի է, որ հավատացյալները միշտ մի անհավատ բարեկամ կունենան մաքսանենգության գործում, (մի պահ լռությունից հետո) դրանից է, որ անհավատները քաջալերվում են հավատացյալներից պետական խարդախության մեջ:

ՆԱԶԻՐ. Խարդախության մեջ հավատացյալները անճարակ են:

ՀԱԶԻ ՉԵԼԵԲԻ. Ինձ թվում է:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Խաբվող հավատացյալը ավելի հանցավոր է:

ՀԱԶԻ ՉԵԼԵԲԻ. Դժվար է, վեհափառ տեր, որոշել չափերը:

ՆԱԶԻՐ. Մեկը լրացնում է մյուսը:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Երկուսն էլ հանցավորներ են: Կպատժեմ երկուսին էլ՝ գերագույն պատիժը, որ մարդկային արարածին կարող եմ հասցնել:

ՆԱԶԻՐ. Մահվան պատիժ, տեր իմ:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Մի՞թե չհասկացաք իմ միտքը:

ՀԱՋԻ ՉԵԼԵԲԻ. (Շփում է միրուքը և խորը ժպտում:)

ՆԵՐՔԻՆԻ. Մեծ վեզիրը: (Բաց է անում վարագույրը:)

ՄԵԾ ՎԵԶԻՐ. (Ներս մտնելով) Հույս ունեմ, փադիշահ, այսպես աճապարանքով որ կանչել եք, մի մեծ ուրախության համար կլինի:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Այո, պիտի վայելես մի մեծ և դաժան ուրախություն:

ՄԵԾ ՎԵԶԻՐ. (Դժգունում է:)

ՍՈՒԼԹԱՆ. Մեծ վիշտ է կայսրության դեմ դավաճաններ գտնելը, բայց գտնելուց հետո նրանց պատժելը ուրախություն է, մեծ վեզիր:

ՄԵԾ ՎԵԶԻՐ. Մի՞թե նորին վեհափառության կայսրության դեմ դավաճաններ կան (նայում է Հաջի Չելեբուն, կարծելով, որ խնդիրը դառնում է նրա շուրջը):

ՀԱՋԻ ՉԵԼԵԲԻ. (Խորը ժպտում է:)

ՍՈՒԼԹԱՆ. Այո, կան զզվելի դավաճաններ: Տե՛ս այդ արկղները:

ՄԵԾ ՎԵԶԻՐ. (Քննելով արկղները) Օսմանյան կեղծ ոսկիներ: Մայրաքաղաքո՞ւմն են կտրված արդյոք:

ՆԱԶԻՐ. Արտասահմանում:

ՄԵԾ ՎԵԶԻՐ. Այստեղ հասած է ուրեմն մաքսատան միջոցով: (Էլի նայում է Հաջի Չելեբուն՝ հաստատ համոզված լինելով, որ Հաջի Չելեբին է բռնված այդ գործում) Միայն անհավատները կարող են այսպիսի խորամանկություն փորձել, տեր իմ:

ՀԱՋԻ ՉԵԼԵԲԻ. (Շփելով միրուքը՝ խորը ժպտում է:)

ՍՈՒԼԹԱՆ. Կան և անհավատ իսլամներ:

ՄԵԾ ՎԵԶԻՐ. Պիտի խստիվ պատժել:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Մահվան պատիժ եմ սահմանում:

ՄԵԾ ՎԵԶԻՐ. (Նայելով Հաջի Չելեբուն) Թող կտրուկ լինի սուլթանի խոսքը և սուրը:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Բայց անհավատի հետ խառն է և մի հավատացյալ:

ՄԵԾ ՎԵԶԻՐ. Թող խալիֆան ների հավատացյալին:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Ոչ:

ՄԵԾ ՎԵԶԻՐ. Փադիշահ...

ՍՈՒԼԹԱՆ. Կարգադրիր, որ անմիջապես ձերբակալեն Հալետին և Իսխելին ու բերեն պալատ:

ՄԵԾ ՎԵԶԻՐ. Փադիշահ...

ՍՈՒԼԹԱՆ. Ոչ մի ավելորդ խոսք: Կարգադրի՛ր նաև, որ ամբողջ ավագանին ներկայանա պալատ: Աճապարի՛ր:

ՄԵԾ ՎԵԶԻՐ. (Խոնարհվելով՝ քաշվում է դուրս:)

ՍՈՒԼԹԱՆ. Սրիկանե՛ր: (Ներքինուն) Կանչիր այստեղ սենեկապետին:

ՆԵՐՔԻՆԻ. (Խոնարհվելով՝ քաշվում է դուրս:)

ՍԵՆԵԿԱՊԵՏ. (Ներս:)

ՍՈՒԼԹԱՆ. Ուղարկիր այս արկղները արքունի փողերանոց:

ՍԵՆԵԿԱՊԵՏ. (Դուրս և անմիջապես ներս: Նրա հետ մտնում են երեք ներքինի և տանում են արկղները: Սենեկապետն էլ դուրս:)

ՍՈՒԼԹԱՆ. Շուտ պետք է կատարվեն այս բոլորը, որպեսզի կատաղությունս հագենա:

ՆԱԶԻՐ. Հանգստացեք, խանը դազի, ամեն ինչ կկատարվի ձեր կամքի և հաճույքի համաձայն:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Ցանկանում եմ, որ շուտ կատարվի:

ՆԱԶԻՐ. Այնքան շուտ, որքան մարդը կարող է:

ՀԱԶԻ ՉԵԼԵԲԻ. (Խոնարհվելով) Թող թույլ տա ինձ իմ թագավորը հեռանալու պալատից:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Ո՛չ, դու պետք է մնաս այստեղ և տեսնես քո հավատարմության պսակը:

ՀԱԶԻ ՉԵԼԵԲԻ. Թող ների ինձ կայսրը, իմ հոգին տկար է արյուն տեսնելու համար:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Մի՛ միջամտի, չեմ կարող պատիժը մեղմացնել:

ՀԱԶԻ ՉԵԼԵԲԻ. Քավ լիցի, տեր իմ, որ ես միջամտեմ կայսեր և կայսրության գործերին, միայն խնայեցեք ինձ արյան տեսարանը:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Կայսրության ծառան պետք է տոկա արդարության համար գործված ոճրին:

ՀԱԶԻ ՉԵԼԵԲԻ. Թող ների ինձ իմ կայսրը:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Մնացի՛ր այստեղ:

ՀԱԶԻ ՉԵԼԵԲԻ. (Քաշվում է մի կողմ և միրուքը շփելով՝ արտահայտում է անհուն բավականություն:)

ՄԵԾ ՎԵԶԻՐ. (Ներս) Մի քանի րոպեից այստեղ կլինեն ձերբակալվածները:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Ասացեք՝ կայսրության դավաճանները:

ՄԵԾ ՎԵԶԻՐ. Կայսրության դավաճանները, տեր իմ:

ՍԵՆԵԿԱՊԵՏ. (Ներս) Ամբողջ ավագանին այս րոպեիս կլինի փադիշահի ներկայության:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Ի՞նչ վիճակի մեջ է պալատը:

ՍԵՆԵԿԱՊԵՏ. Կես-գիշերվա խոր և խաղաղ քնի մեջ է, տեր արքա:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Հսկի՛ր, որ աղմուկ չբարձրանա և չխռովի պալատի անդորրությունը:

ՍԵՆԵԿԱՊԵՏ. (Խոնարհվելով՝ քաշվում է դուրս:)

ՍՈՒԼԹԱՆ. Ի՞նչ վիճակի մեջ է մայրաքաղաքը:

ՄԵԾ ՎԵԶԻՐ. Խաղաղություն և հանգստություն, տեր արքա:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Կեսգիշերին միայն ես եմ անհանգիստ այս դավաճանների ձեռքում:

ՄԵԾ ՎԵԶԻՐ. Ծանր է կայսրության բեռը, խանը դազի:

ՍԵՆԵԿԱՊԵՏ. (Բանալով վարագույրը) Ավագանին, փադիշահ:

Ներս են մտնում նազիրներ և պալատականներ, խոնարհվում են և տեսնելով սուլթանին գազազած վիճակի մեջ՝ սկսում են ինչ-որ փսփսալ:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Ո՞ւր են հանցավորները, մեծ վեզիր, եթե փախչե՞ն:

ՄԵԾ ՎԵԶԻՐ. Շուտով կլինեն նորին վեհափառության ներկայության:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Շուտ, կատաղությունս կարող է ավելի աղետավոր դառնալ իմ կայսրության համար:

ՆԱԶԻՐ. Համբերեցեք, վեհապետ:

ՍԵՆԵԿԱՊԵՏ. (Ներս) Կալանավորները, տեր արքա:

Մտնում են Հալետ և Իսխել:

ԻՍԽԵԼ. (Ներս մտնելուն պես՝ փռվում է սուլթանի ոտները) Իմ անունը միայն գործածված է, ես ոչ մի բաժին և շահ չունեմ ոսկիների մեջ:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Հեռացրե՛ք պետության այս դավաճանին իմ ոտներից: Օձի պես է փաթաթվում:

ԻՍԽԵԼ. Գթացեք, օգոստափառ:

ՀԱԼԵՏ. (Բոլորովին լուռ է և արհամարհական:)

ՍՈՒԼԹԱՆ. Սրանք դավաճանել են իմ կայսրության դեմ՝ օտար երկրներից փոխադրելով օսմանյան կեղծ ոսկիներ: Սենեկապետ, կանչի՛ր արքունի դահճապետին:

ՍԵՆԵԿԱՊԵՏ. (Խոնարհվելով՝ քաշվում է:)

ՍՈՒԼԹԱՆ. Ես իմանում էի, որ անհավատները կարող էին դավաճանել, բայց չէի իմանում, որ նրանց աջակից կարող է լինել և մի իսլամ: Կպատժեմ ես այս դավաճաններին:

Ավագանին հուզվում է:

ԻՍԽԵԼ. Գթացեք ինձ:

(Ներս է մտնում դահճապետը մի ահռելի բեղով և ոսկրոտ մարդ, դանակներով զինված և մի դանակ էլ խածած առաջի ատամներով):

ԴԱՀՃԱՊԵՏ. (Բարևում է) Կտրուկ է խանը դազիի սուրը:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Իսկույն ևեթ կտրիր կայսրության այս դավաճանների գլուխները:

ԴԱՀՃԱՊԵՏ. (Անգութ համարձակությամբ բռնում է Հալետի և Իսխելի վզակոթերից և հրում է դեպի դուրս:)

ԻՍԽԵԼ. (Գնալիս) Եհովա, Եհովա, Եհովա...

(Ավազանին հուզվում է ու շփոթվում)

ՍՈՒԼԹԱՆ. Գիշերվա ո՞ր ժամն է:

ՄԵԾ ՎԵԶԻՐ. Կեսգիշերը վաղուց անցել է, տեր արքա:

ՍՈՒԼԹԱՆ. Ողջ աշխարհը վաղուց քնած է, իսկ այս սրիկաները վրդովում են իմ գիշերը: Արարողապետ, ննջարան ուղարկիր վրացուհուն: Գնա՛նք: (Գնում է, նրա ետևից մեկ-մեկ գնում են՝ մեծ վեզիրից սկսած բոլորը):

ՀԱԶԻ ՉԵԼԵԲԻ. (Մնում է մենակ, կանգնում դահլիճի մեջտեղում, շփում է միրուքը և ցինիկորեն հռհռում:)